

?Les raons de l'abstenció

«És només quan l'autoorganització i els espais d'autonomia es troben visiblement afeblits que la institució es pot permetre la llicència d'autoproclamar-se antifeixista» | «És cert que l'àmbit municipal semblava un espai propici per experimentar una síntesi de dues aproximacions aparentment antagòniques. Però, com he dit, només ho semblava»

Representants de partits i d'entitats sobiranistes cantant els Segadors al final de l'acte de divendres a Barcelona contra la prohibició de presentar-se a les eleccions europees del president Carles Puigdemont | Twitter ANC

Els darrers temps, sobretot a propòsit de la primavera electoral d'enguany, tot i que no es tracta en absolut d'un fenomen nou, s'intueix certa tendència a explicar, per part de determinats actors pertanyents a l'esquerra institucional, els fets socials, econòmics i, per descomptat, polítics, a través de factors exògens, externs, a les mateixes organitzacions o corrents ideològiques de les que formen part. És com si bona part de la realitat succeís de forma aliena, separada, aïllada de tota la resta, i el paper de la progressia benpensant es reduís a l'assenyalament -ara es diu també diagnosi- d'una realitat que cal denunciar i, si fos possible, superar mitjançant l'acció governamental, a través de la gestió de l'existent. Aquest enfocament, per posar un exemple no massa complicat, sostindria que el capitalisme és una qüestió d'elits i de la influència que els mercats i els poders fàctics exerceixen respecte a les instàncies que administren l'esfera pública, estatal; les quals -de forma hipotètica i en funció del seu color- actuarien com a factor de fre, contrapès o reproducció i legitimació. Com veiem, la clau consisteix, segons aquest punt de vista, a situar les causes de la misèria, l'explotació i la desigualtat, (fonamentalment) fora dels individus i,

per tant, la seva emancipació, l'eventual millora de les seves condicions d'existència, queda restringida a les possibilitats d'una acció exterior, eminentment institucional, administrativa, estatal. L'individu, aquí, és un subjecte fonamentalment passiu llevat del consum de mercaderies i serveis, el sufragi i les diferents tècniques -prou recents- d'enginyeria social participativa, que proliferen arreu de la mà de la colonització tecnològica.

En contrast, i referit al mateix exemple esmentat fa un moment, hi ha qui pensem que l'acció emancipadora, la cerca de la realització individual i col·lectiva, més enllà dels condicionaments econòmics que ens imposa el capitalisme, ha de pivotar al voltant de la negació quotidiana, diària, del conjunt de les seves categories fonamentals. I negar, vol dir enfrontar els màxims àmbits possibles d'aquesta quotidianitat i respondre'ls -dintre de les nostres capacitats, que sempre són limitades- amb alternatives autònomes, desjerarquitzades, i autogestionades. Em refereixo, òbviament, al treball assalariat, l'hegemonia del consum desfermat de mercaderies, la manca de sobirania alimentària, les cures i el treball reproductiu o l'accés a l'habitatge. Això, i em disculpo per l'excés de simplificació, és acció política centrada en allò què podem fer cadascú de nosaltres per modificar de forma efectiva les nostres condicions d'existència; posant-nos nosaltres mateixos, els nostres cossos i els nostres caps, en primera línia de batalla. En relació amb el paradigma exposat més amunt, trobem aquí una aproximació endògena, fortament autocrítica, que es fonamenta en qüestionar-se el què nosaltres fem o deixem de fer per reproduir i legitimar les diferents relacions de dominació. L'individu, en aquest cas, es presentaria com un subjecte actiu, travessat per contradiccions i neguits, desitjós d'autonomia, amb capacitat d'autoorganització col·lectiva i potencialment generador d'experiències vitals alternatives i emancipadores. L'ús del condicional no és gratuït, com és obvi.

No obstant això, s'ha de reconèixer que encara hi ha qui creu possible conciliar teòricament i pràctica aquests dos paradigmes. Hi havia un moment en què els cavalls de Troia (primer, el 2012) i les finestres d'oportunitat (després, 2014), proliferaren pels mitjans de comunicació de masses. Era la darrera aparició, aquest cop en format show televisiu, de l'oportunisme clàssic que l'esquerra burocràtica, l'esquerra del capitalisme, ha fet desfilar durant els darrers cent anys. Per tant, no és pas nova aquesta voluntat, tot i que darrerament es presenta amb un cert vernís postmodern, postpolític, és a dir, populista. Ara com ara jo no em trobo entre les persones que simpatitzen amb el possibilisme d'extracció leninista. És cert però, que l'àmbit municipal semblava un espai propici per experimentar una síntesi de dues aproximacions aparentment antagòniques. Però, com he dit, només ho semblava. En qualsevol cas, la ràpida desactivació del municipalisme, d'influència confederal i no subjecte a instàncies polítiques superiors, mereix, sense dubte, una reflexió a part. En aquest punt, m'agradaria avançar que aquest posicionament em procurarà -no caldrà esperar gaire- el ja clàssic qualificatiu, *purista*, una reacció molt previsible. Crec que continuaré, però, donant motius per merèixer aquesta consideració, i potser algunes altres més.

L'auge de l'extrema dreta, sublimada en forma de partit per VOX, s'ha enfrontat, per part de l'esquerra estatista, autoritària, i com no podia ser d'una altra manera, a través de la mateixa aproximació exògena que comentava al començament d'aquest text. A Catalunya, això ha succeït amb especial notorietat. Els *gestors de la desigualtat* han aconseguit, novament, l'enèsima excusa per continuar instal·lats en l'autoreferencialisme crònic, la seva particular bombolla, una autèntica realitat paral·lela. De sobte, tothom s'afanya a buscar un racó per evitar quedar-se fora de la foto de l'antifeixisme governamental. Just ara, en el moment que la crítica radical de la societat mercantil, espectacular i tecnòfila, viu les seves hores més baixes. És només quan l'autoorganització i els espais d'autonomia es troben visiblement afeblits -fonamentalment per la manca de relleu generacional i l'atractiu de l'*emprenedoria activista*- que la institució es pot permetre la llicència d'autoproclamar-se antifeixista. I ho fa, com he dit, passant de puntetes sobre la relació capital-treball-consum, tal com si fossin esferes diferents, no connectades entre si. Això implica, de facto, abstenir-se de qualsevol consideració antagònica envers les institucions que conformen l'Estat. I just en aquest punt es tanca el (seu) cercle. Vota't. Governem-nos. Fes que passi. Sumem esforços per aturar el feixisme.

I l'endemà, quan ens despertem, tot continua massa semblant al moment anterior. En realitat, no

ha estat un malson, tampoc una fantasia producte d'un estat alterat de la consciència. Va succeir en realitat. Finalment, a última hora, decidirem alienar la nostra sobirania (total, l'important en realitat és el què fem la resta de dies de l'any), la nostra capacitat d'incidir directament i produir canvis en la quotidianitat sense delegació, sense intermediaris. No és una altra cosa que el rodet de l'elecció menys dolenta, el mal menor. En realitat, més que un rodet es tracta d'un *bulldozer* que ho arrasa tot al seu pas, fagocitant -de passada- el gruix de les energies lliures, no jerarquitzades, que cerquen contínuament la manera d'eixamplar, sense subordinar-se a cap altra instància, les petites -probablement, diminutes- esclatxes que queden després de l'estandardització massiva de les nostres vides, de la sublimació identitària, del triomf de la mediocritat, de l'avorriment generalitzat i de la separació consumada.

Isaac Arriaza és autor del blog Hic Rhodus, Hic Salta! Bitàcola de pensament antagonista i crítica de la cultura (<https://practicadelateoria.wordpress.com/>)